

# Zapewnienie powszechnego dostępu do internetu szerokopasmowego

5.8.2026 - | Najwyższa Izba Kontroli

**W 2024 roku Polska zajmowała 25. miejsce spośród państw członkowskich UE pod względem dostępu do szerokopasmowego internetu.**

**Pomimo uruchomienia znacznych środków na budowę sieci szerokopasmowych, realizacja programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) nie doprowadziła dotąd do oczekiwanego zwiększenia dostępu do ultraszybkiego internetu na obszarach tzw. białych plam, czyli miejsc, w których nie było dostępu do stacjonarnego internetu o szybkości co najmniej 100 Mb/s. Problem dotyczy 1,3 mln adresów w całym kraju. Według stanu na 30 września 2025 r. zarówno zaawansowanie projektów realizowanych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i poziom wykorzystania dostępnych środków były niskie, co stwarzało ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów programu. W efekcie problem ograniczonego dostępu do internetu szerokopasmowego na obszarach najbardziej nim dotkniętych nadal nie został rozwiązany. Wynika to między innymi z malejącego zainteresowania operatorów sieci realizacją projektów, mimo możliwości dofinansowania. Według NIK wpływ na to mogły mieć także błędne i niepełne dane o miejscach pozostających poza zasięgiem internetu szerokopasmowego, co wymuszało zmiany zakresu projektów i wydłużało czas ich wykonania, a w konsekwencji zmniejszało opłacalność inwestycji dla przedsiębiorców korzystających ze środków.**

Według danych Ministra Cyfryzacji na koniec 2025 roku w Polsce było ponad 9,2 mln punktów adresowych, czyli adresów budynków lub lokali, z których blisko 8 mln znajdowało się w zasięgu stacjonarnego dostępu do szerokopasmowego internetu (85,5%), natomiast 1,3 mln punktów (14,5%) pozostawało poza jego zasięgiem.

Dostęp do wysokiej jakości internetu **sprzyja rozwojowi usług cyfrowych i przedsiębiorstw, a nowoczesna infrastruktura umożliwia rozwój e-usług, e-commerce i automatyzacji.** Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy na lata 2021-2027 to jeden z głównych instrumentów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, którego celem jest rozwój infrastruktury cyfrowej w Polsce, m.in. zapewnienie dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego.

Kluczowym podmiotem odpowiedzialnym za udzielanie i rozliczanie wsparcia dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych było Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC). Do jego zadań należało przygotowanie i przeprowadzenie naboru, ocena wniosków o dofinansowanie projektów, zawieranie umów o dofinansowanie, weryfikacja wniosków o płatność, kontrola realizacji projektów, zapewnienie zgodności wsparcia z przepisami.

W ramach kontroli NIK zbadała realizację działania w ramach Priorytetu I „Zwiększenie dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego” programu FERC, ukierunkowanego na rozwój sieci zapewniających dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 300 Mb/s, z możliwością dalszej rozbudowy do poziomu gigabitowego.

## Malejące zainteresowanie beneficjentów programu

## **i niewielkie wykorzystanie środków**

Kontrola NIK wykazała, że **przedsiębiorcy telekomunikacyjni, pomimo pozytywnej oceny ich wniosków o przyznanie dofinansowania z programu FERC, często rezygnowali z realizacji projektów po przeprowadzeniu kolejnych analiz technicznych, ekonomicznych i prawnych, które wskazywały na ograniczoną opłacalność inwestycji, a niekiedy nawet rozwiązywali umowy w trakcie projektu. W konsekwencji nie podjęli prawie połowy planowanych inwestycji, które miały skutkować zwiększeniem dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego w różnych regionach Polski na obszarach tzw. białych plam.** Na koniec 2025 r. projekty realizowało tylko 61 spośród 118 przedsiębiorców (tj. 51,7%), których wnioski o dofinansowanie otrzymały pozytywną ocenę w konkursie w programie FERC.

**W związku z malejącym zainteresowaniem przedsiębiorców korzystaniem ze wsparcia, w lipcu 2025 r. pula środków z funduszy Unii Europejskiej przeznaczona na działanie 1.1 została zmniejszona o blisko 60% - z 4,5 mld zł do 1,8 mld zł.** Według stanu na 30 września 2025 r. cała zmniejszona kwota została zakontraktowana przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC) na projekty budowy sieci szerokopasmowych. **Zdaniem NIK, przeniesienie części środków na inne zadania pomogło zminimalizować ryzyko niewykorzystania alokacji programu FERC, jednocześnie potwierdzało ograniczoną zdolność absorpcji środków na zwiększenie dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego na obszarach tzw. białych plam.**

Do 30 września 2025 r. CPPC rozliczyło zgłoszone przez beneficjentów poniesione wydatki na kwotę 110,6 mln zł, co stanowiło 5,9% wartości przyznanego w umowach dofinansowania. Oznacza to, że **po upływie ok. 60% okresu realizacji (średnio prawie 20 miesięcy od podpisania umów o dofinansowanie) beneficjenci wykorzystali i rozliczyli niespełna 6% zakontraktowanych środków**, przy czym do zakończenia okresu kwalifikowalności wydatków pozostawało średnio 15 miesięcy.

## **Błędne i niepełne dane o punktach adresowych**

**Brak pełnych i prawidłowych danych o punktach adresowych osłabiał skuteczność wsparcia budowy sieci szerokopasmowych z programu FERC na obszarach tzw. białych plam.** Źródłem problemów była niewystarczająca jakość danych wykorzystywanych do wyznaczania, weryfikacji i aktualizowania punktów adresowych objętych dofinansowaniem. **Niekompletne lub nieaktualne dane powodowały, że już w trakcie realizacji projektów konieczne było zmienianie ich zakresu, w szczególności wyłączanie części punktów adresowych i zastępowanie ich innymi. Opóźniało to budowę sieci i ograniczało możliwość osiągnięcia zakładanych efektów programu. Skala problemu wskazuje, że nie były to pojedyncze błędy, lecz słabość mechanizmu** opartego na danych przekazywanych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, następnie wykorzystywanych przy planowaniu i wdrażaniu wsparcia. Odpowiedzialność za jakość danych oraz ich wykorzystanie w procesie interwencji była rozproszona. Dane były przekazywane przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a następnie gromadzone i aktualizowane w służących do tego systemach PIT (Punkt Informacyjny ds. Telekomunikacji) i SIDUSIS (System Informacyjny o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego) pozostających we właściwości Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) oraz Ministra Cyfryzacji i wykorzystywanych przy wyznaczaniu oraz weryfikacji obszarów wsparcia. **CPPC nie było właścicielem tych danych, jednak powinno identyfikować wpływ ich niewystarczającej jakości na realizację projektów i zgłaszać takie ryzyka do właściwych instytucji.**

Po zmianie przepisów o pomocy publicznej CPPC nie zapewniło udokumentowanej analizy, czy

na wyznaczonych obszarach istniejące sieci można zmodernizować do przepustowości 1 Gb/s, bez znacznych inwestycji w infrastrukturę sieci. Ryzyko to **nie zostało również ujęte w systemie zarządzania ryzykiem, mimo że mogło wpływać na dopuszczalność i zakres udzielanego wsparcia.**

## Opóźniona realizacja inwestycji

W przypadku 12 spośród 17 badanych projektów (tj. 70,6%) NIK stwierdziła nieprawidłowości. Dotyczyły one m.in. naruszenia postanowień umów o dofinansowanie, opóźnień w realizacji inwestycji dotyczących sieci szerokopasmowych oraz problemów z przekazywaniem wymaganych danych do systemów PIT i SIDUSIS.

W dziesięciu badanych projektach wystąpiły opóźnienia w realizacji względem pierwotnych harmonogramów, a w trzech utrzymywały się one mimo wdrożenia planów naprawczych. Plany te przesunęły termin realizacji o sześć miesięcy. W konsekwencji **postęp realizacji kontrolowanych inwestycji, na dzień zakończenia czynności kontrolnych, był niski w relacji do wysokości zobowiązań umownych.** Kontrola NIK wykazała, że do zakończenia czynności kontrolnych wybudowano niecałe 10% sieci (1530 km z planowanych 15 819 km), a zasięgiem objęto jedynie 25% punktów adresowych.

Niemal jedna trzecia badanych inwestycji (29,4%) była realizowana z naruszeniem umów o dofinansowanie. Z kolei w przypadku 13 z 17 badanych projektów (76,5%) nie rozpoczęto jeszcze w ogóle świadczenia usług dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, co oznacza, że **realizacja pozostawała głównie na etapie budowy lub zasięgu technicznego, a nie faktycznego udostępnienia** użytkownikom końcowym możliwości korzystania z usług. **Niewykorzystanie infrastruktury wynikało z nieuruchomienia usług, a nie z braku zainteresowania ze strony mieszkańców.**

## Częste zmiany zakresu projektów

Na opóźnienia w realizacji projektów istotny wpływ miały wprowadzane przez CPPC zmiany ich zakresu, polegające na rezygnacji z części wcześniej zaplanowanych lokalizacji (wyłączenia punktów adresowych). W przypadku 16 z 17 skontrolowanych projektów zrezygnowano z objęcia inwestycją 12,6% planowanych do objęcia zasięgiem punktów adresowych. Zmiany te wynikały z niekompletnych i nieaktualnych danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej, które były gromadzone i aktualizowane przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w systemie PIT i Ministra Cyfryzacji w systemie SIDUSIS. **W konsekwencji CPPC miało ograniczoną możliwość samodzielnego korygowania założeń udzielanego wsparcia.**

## Przekazywanie danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej przez badanych przedsiębiorców

U pięciu z 15 kontrolowanych beneficjentów (tj. u 33,3%) ujawniono nieprawidłowości polegające na niepełnym lub nieterminowym przekazywaniu danych do systemów PIT i SIDUSIS. Podkreślić należy, że nieaktualność lub niekompletność danych może spowodować konieczność ograniczenia zasięgu inwestycji już w trakcie wykorzystania przez przedsiębiorcę wsparcia, **a w skrajnych przypadkach może prowadzić do podwójnego finansowania sieci szerokopasmowych w niektórych lokalizacjach**, gdzie istnieją i są budowane sieci przez kilku przedsiębiorców.

## Powtarzające się problemy

NIK zauważył, że istotne problemy dotyczące zapewnienia dostępu do stacjonarnego internetu szerokopasmowego, zidentyfikowane wcześniej w wyniku kontroli [realizacji Narodowego Planu Szerokopasmowego \(NPS\)](#), czyli rządowego dokumentu dotyczącego rozwoju sieci szerokopasmowych, nie zostały usunięte. **Nadal dotyczą niewystarczającej jakości oraz aktualności danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej.**

Nie osiągnięto także jednego z głównych celów NPS, ponieważ na koniec 2025 r. zasięgiem internetu szerokopasmowego objętych było nieco ponad 85% punktów adresowych zamiast planowanych 100%. **Utrzymywanie się nieprawidłowości w zakresie jakości danych zwiększa ryzyko dalszych niepowodzeń w realizacji działań na rzecz zwiększenia dostępu do internetu szerokopasmowego w Polsce.**

## Wnioski

W efekcie przeprowadzonych działań kontrolnych Najwyższa Izba Kontroli wnosi do **Ministra Cyfryzacji i Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej** o:

- podjęcie działań przez Ministra Cyfryzacji oraz Prezesa UKE w celu zapewnienia aktualnych i kompletnych danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej i punktach adresowych wykorzystywanych przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Dyrektora CPPC przy realizacji działania 1.1. programu FERC,
- podjęcie działań przez Ministra Cyfryzacji we współpracy z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Prezesem UKE w celu zapewnienia należytej weryfikacji potencjału modernizacyjnego istniejącej infrastruktury szerokopasmowej na obszarach interwencji.

NIK zwraca uwagę, że ustalenia kontroli potwierdziły, że **niekompletność i nieaktualność danych o infrastrukturze szerokopasmowej, w tym punktach adresowych, mają istotny wpływ na planowanie i skuteczność realizacji interwencji publicznej w zakresie rozwoju sieci stacjonarnego internetu szerokopasmowego w obszarach wymagających wsparcia.**

Dlatego nadal pozostaje aktualny wniosek skierowany do Ministra Cyfryzacji po kontroli NIK P/23/005 Realizacja Narodowego Planu Szerokopasmowego, który dotyczył zapewnienia gromadzenia danych o infrastrukturze telekomunikacyjnej i punktach adresowych w jednym systemie sprawozdawczym wraz z ujednoliceniem terminów ich przekazywania.

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/zapewnienie-powszechnego-dostepu-do-internetu-szerokopasmowego.html>